

Amerikas Savienotās Valstis

Esošā situācija

Īsi pirms Ziemassvētkiem ASV valdība ir daļēji apturējusi savu darbību (government shutdown). Dažas dienas vēlāk ASV akciju tirgus piedzīvoja strauju kritumu. Abi notikumi neatstāj nozīmīgu iespaidu uz ASV ekonomiku, taču palielina neskaidrību par 2019. gadu.

Novembra vēlēšanu rezultāti: 'US House of Representatives' Demokrātiem 235 / Republikāņiem 199 vietas; senātā Demokrātiem 47 / Republikāņiem 52 vietas; štatu gubernatori 23 statos Demokrāti un 27 Republikāņi.

Parakstīts jauns ASV, Kanāda un Meksikas brīvās tirdzniecības līgums USMCA (the United States-Mexico-Canada Agreement), tagad atliek to ieviest. Svarīgākās izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo NAFTA līgumu:

- 75% automašīnu detaļām jābūt ražotām ASV, Kanādā vai Meksikā, lai kvalificētos nulle tarifam (iepriekš 62,6%)
- 45% (iepriekš 40%) auto detaļu jābūt saražotām no darbiniekiem, kas saņem vismaz 16 USD stundā, sākot no 2023. gada
- Intelektuālā īpašuma un autortiesību aizsardzības termiņš palielināts no 50 gadiem uz 70 gadiem
- Kanāda atvērs savu piena produktu tirgu ASV ražotājiem
- ASV uzliktie tērauda un alumīnija tarifi paliek spēkā
- Iespēja pārskatīt tirdzniecības līgumu katrus 6 gadus un noteiktu līguma termiņu: 16 gadi

2018. gada pirmajā pusgadā ASV valdība ieviesa 25% tarifu tērauda un 10% tarifu alumīnija importam. Lai izlīdzinātu tirdzniecības disbalansu, 22. jūnijā Eiropas Savienība ieviesa tarifu preču importam no ASV (aprēķinātā preču kopējā vērtība ir \$2,8 miljardi). Saraksts ar preču grupām, kurām uzlikts tarifs pieejams šeit: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/may/tradoc_156909.pdf

ASV uzņēmumiem, kurus skar jaunie tarifi varētu būt interese par ražotnes izvietojumu Eiropas Savienībā. Lai arī šobrīd nav skaidrības par to cik ilglaicīgi būs ES ieviestie tarifi, ārvalstu investīciju piesaistei ir potenciāls. Tāpat Latvijas ražotājiem ir iespēja pacīnīties par ES tirgus daļu preču grupās, kur dominē ASV produkti, jo ar jaunajiem tarifiem Latvijas uzņēmumi būs konkurētspējīgāki.

Latvijas preču eksports uz ASV bija 105,2 milj. EUR, kas pieauga par 81%, savukārt preču imports no ASV bija 56,3 milj. EUR, kas pieauga par 154% salīdzinājumā ar 2017. gada I ceturksni.

2017. gadā eksports uz ASV pret iepriekšējo gadu ir gandrīz divkāršojies. Īpaši straujš pieaugums bijis mašīnu, mehānismu, elektrisko iekārtu preču grupā, kur eksports ir trīskāršojies. Vērā ņemams pieaugums ir bijis arī pakalpojumu eksportā uz ASV, kur apmēram puse no eksportētā ir IKT komercpakalpojumi. Arī preču imports no ASV ir strauji audzis. Pakalpojumu imports no ASV ir stabils un palicis nemainīgs. Uz 2017. gada augusta mēnesi kopējais ASV tirdzniecības bilances deficīts bija 42,4 miljardi USD. Kopējais eksports sasniedza 195,3 miljardus USD, no kā 129,2 miljardi USD ir preču eksports un 66,1 milj. USD ir pakalpojumu eksports. Kopējais imports samazinājās līdz 237,7 miljardi USD, no kā 193,6 miljardi USD ir preču imports un 44,1 milj. USD ir pakalpojumu imports. Attiecīgi redzams, ka preču tirdzniecības bilances deficīts ir 64,4 miljardi USD. Taču pakalpojumu tirdzniecības bilance ir ar 22 miljardu USD pārpalikumu.

ASV lielākie eksporta tirgi ir Kanāda (19%), Meksika (16,1%), Ķīna (8,5%), Japāna (4,2%) un Lielbritānija (3,5%). Visvairāk preces un pakalpojumus ASV importē no Ķīnas (22,7%), Meksikas (13,4%), Kanādas (12,4%), Japānas (5,9%), Vācijas (5%).

Potenciālās iespējas sektoros

IKT

ASV īpaša uzmanība tiek pievērsta šādiem virzieniem: mākslīgajam intelektam (AI), blokķēžu tehnoloģijām, online spēles, robotikai, 3D drukāšanai, virtuālajai un papildinātajai realitātei (VR/AR), kibernetikas produktiem un pakalpojumiem. Tāpat dažādu nozaru uzņēmumi pievērš pastiprinātu uzmanību biznesa funkciju digitalizācijai un automatizācijai - Latvijas IKT uzņēmumi ir konkurētspējīgi un var piedāvāt ārpakalpojumus vai izstrādi un testēšanu.

Elektronikas iekārtas

Latvijas elektronikas ražotājiem iespējas ir gan B2B sektorā, gan ražojot gala patērētājam, paredzētus produktus.

Mašīnbūve

Mašīnbūves potenciālu ASV tirgū var iedalīt vairākās apakšgrupās. Latvijas ražotājiem iespējas ir šādos apakšnodalījumos - druka un iespiešana, metālapstrāde, pārtikas pārstrāde, ASV paši ir labi pārstāvēti tādos apakšsektoros kā automobiļu rūpniecība, kosmosa rūpniecība, būvniecība, enerģētika, ieguves rūpniecība.

Mēbeles

Latvijas mēbeļu ražotājiem iespējas ir gan B2B sektorā, ražojot pēc pasūtījuma, gan ražojot galapatērētājam paredzētus produktus. Šajā nozarē īpašs potenciāls ASV tirgus apgūšanai ir ar amazon.com un etsy.com starpniecību, kas ļauj ar nelielu budžetu sasniegt lielu daļu potenciālos ASV pircējus.

Farmācijas un kosmētikas sektors

Šajā sektorā, līdzīgi kā pārtikas sektorā, ir lielas iespējas tieši privāto preču zīmju produkcijai, jo pēc 2016. gada datiem 21,4 % no veselības un skaistumkopšanas precēm tika pārdotas ar privāto preču zīmi.

Tekstils, mode un dizains

Saskatāmas potenciālās iespējas ASV tekstila un modes sektorā, jo īpaši apakšveļas, sporta apģērba, bērnu apģērba un aksesuāru ražotājiem. Šajā nozarē īpašs potenciāls ASV tirgus apgūšanai ir ar amazon.com un etsy.com starpniecību, kas ļauj ar nelielu budžetu sasniegt lielu daļu potenciālos ASV pircējus.

Pārtikas sektors

ASV lielveikalos 2016. gadā tika pārdotas pārtikas preces ar kopējo vērtību 278,7 miljardi USD. No tām katra piektā bija produkcija ar tirdzniecības tīklu zīmolu (*private label*). Tā ir iespēja Latvijas pārtikas ražotājiem ieiet ASV tirgū ar salīdzinoši nelielām mārketinga izmaksām.

Nepieciešamais atbalsts

Risināt IT speciālistu un inženieru iztrūkumu Latvijā. Izglītības sistēmas uzlabošana (tai skaitā, programmēšana, robotika un matemātika kā obligātie priekšmeti no 1. klases vidusskolā) un/ vai progresīvākas imigrācijas politikas izveide.

Izmantotie avoti:
OECD (www.oecd.org)
Deloitte Industry Outlook 2017
Morgan Stanley Global Outlook 2017
Nielsen/ PLMA
IMF World Economic Outlook

Sagatavojis LIAA pārstāvniecības ASV vadītājs T.Zvidriņš